

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HÀ VĂN BÌNH

**THỰC TRẠNG HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TRONG
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI
HUYỆN MAI SƠN, TỈNH SƠN LA**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

THÁI NGUYÊN - 2019

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM

HÀ VĂN BÌNH

**THỰC TRẠNG HUY ĐỘNG NGUỒN LỰC TRONG
XÂY DỰNG NÔNG THÔN MỚI TẠI
HUYỆN MAI SƠN, TỈNH SƠN LA**

Ngành: Phát triển nông thôn

Mã số ngành: 8.62.01.16

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
PHÁT TRIỂN NÔNG THÔN**

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS Đinh Ngọc Lan

THÁI NGUYÊN - 2019

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu được trình bày trong luận văn là trung thực, khách quan và chưa từng dùng để bảo vệ lấy bất kỳ học vị nào.

Tôi xin cam đoan rằng mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn đã được cảm ơn, các thông tin trích dẫn trong luận văn này đều được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm

Tác giả luận văn

Hà Văn Bình

LỜI CẢM ƠN

Trong suốt thời gian học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, tôi đã nhận được sự hướng dẫn, chỉ bảo tận tình của các thầy cô giáo, sự giúp đỡ, động viên của bạn bè, đồng nghiệp và gia đình.

Nhân dịp hoàn thành luận văn, cho phép tôi được bày tỏ lòng kính trọng và biết ơn sâu sắc đến cô giáo hướng dẫn **PGS.TS Đinh Ngọc Lan** đã tận tình hướng dẫn, dành nhiều công sức, thời gian và tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Tôi xin bày tỏ lòng biết ơn chân thành tới Phòng Đào tạo, Khoa kinh tế và phát triển nông thôn, Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ tôi trong quá trình học tập, thực hiện đề tài và hoàn thành luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn tập thể lãnh đạo, cán bộ viên chức của UBND huyện huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La, Phòng Nông nghiệp và PTNT, Phòng Tài nguyên và Môi trường huyện đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tôi trong suốt quá trình thực hiện đề tài.

Xin chân thành cảm ơn gia đình, người thân, bạn bè, đồng nghiệp đã tạo mọi điều kiện thuận lợi và giúp đỡ tôi về mọi mặt, động viên khuyến khích tôi hoàn thành luận văn./.

Thái Nguyên, ngày tháng năm

Tác giả luận văn

Hà Văn Bình

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC BẢNG.....	v
MỞ ĐẦU	vii
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài	2
2.1. Mục tiêu chung.....	2
2.2. Mục tiêu cụ thể.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	3
4. Ý nghĩa đề tài	3
Chương 1: CƠ SỞ KHOA HỌC CỦA ĐỀ TÀI	4
1.1. Cơ sở lý luận của vấn đề nghiên cứu	4
1.1.1. Một số khái niệm, thuật ngữ.	4
1.1.2. Phân loại nguồn lực.....	5
1.1.3. Đặc điểm và yêu cầu nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới.....	8
1.1.4. Huy động nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới.....	8
1.1.5. Sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới	9
1.1.6. Các yếu tố ảnh hưởng tới huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới	10
1.2. Cơ sở thực tiễn	12
1.2.1. Kinh nghiệm huy động và sử dụng nguồn lực xây dựng nông thôn mới trên thế giới.....	12
1.2.2. Kinh nghiệm huy động và sử dụng nguồn lực xây dựng nông thôn mới của một số địa phương.....	15
1.3. Tổng quan các công trình nghiên cứu có liên quan	17
1.4. Bài học rút ra từ tổng quan tài liệu.....	19
Chương 2: ĐẶC ĐIỂM, ĐỊA BÀN VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	21
2.1. Đặc điểm địa bàn nghiên cứu.....	21
2.1.1. Điều kiện tự nhiên.....	21
2.1.2. Điều kiện kinh tế, xã hội	22

2.2. Nội dung nghiên cứu.....	27
2.2.1. Đối tượng nghiên cứu.....	27
2.2.2. Phạm vi nghiên cứu.....	28
2.2.3. Câu hỏi nghiên cứu	28
2.2.4. Nội dung nghiên cứu	28
2.3. Phương pháp nghiên cứu.....	29
2.3.1. Phương pháp tiếp cận.....	29
2.3.2. Phương pháp thu thập số liệu.....	29
2.3.3. Phương pháp phân tích và xử lý.....	31
2.3.4. Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu.....	31
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN.....	33
3.1. Khái quát về thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn.....	33
3.1.1. Chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, của tỉnh Sơn La và của huyện Mai Sơn về xây dựng nông thôn mới.....	33
3.1.2. Thực trạng xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn.....	35
3.2. Thực trạng huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La	48
3.2.1. Huy động và sử dụng nguồn lực tài chính	48
3.2.2. Huy động và sử dụng nguồn lực đất đai	67
3.2.3. Huy động và sử dụng nguồn nhân lực	69
3.2.4. Các yếu tố ảnh hưởng đến huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn.....	72
3.3. Giải pháp tăng cường huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn trong thời gian tới.....	75
3.3.1. Định hướng chung.....	75
3.3.2. Các giải pháp nhằm huy động và sử dụng có hiệu quả nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại Mai Sơn trong thời gian tới	76
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	78
1. Kết luận	78
2. Kiến nghị.....	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO	81

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 2.1. Tình hình sử dụng đất của huyện Mai Sơn giai đoạn 2013 - 2015.....	23
Bảng 2.2. Tình hình dân số và lao động trên địa bàn huyện Mai Sơn.....	24
Bảng 2.3. Thu thập số liệu thứ cấp.....	29
Bảng 2.4. Đối tượng và số phiếu điều tra ở các nhóm đối tượng	30
Bảng 3.1. Tổng hợp kết quả thực hiện các tiêu chí xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn đến 31/12/ 2017	48
Bảng 3.2. Quy định về vốn và nguồn vốn thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới.....	49
Bảng 3.3. Kế hoạch tài chính cho việc thực hiện các dự án trong Chương trình xây dựng nông thôn mới năm 2015 - 2017 của huyện Mai Sơn.....	50
Bảng 3.4. Kế hoạch tài chính cho các xã thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới.....	50
Bảng 3.5. So sánh kế hoạch và kết quả thực hiện huy động vốn ngân sách cho xây dựng nông thôn mới ở các xã.....	53
Bảng 3.6. Tỷ lệ vốn ngân sách huy động cho xây dựng cơ sở hạ tầng tại các xã trong chương trình xây dựng nông thôn mới (2015 - 2017).....	54
Bảng 3.7. Kết quả huy động vốn ngân sách thực hiện các mô hình phát triển sản xuất thuộc chương trình xây dựng nông thôn mới (2015 và 2017)	56
Bảng 3.8. Kết quả huy động vốn ngân sách thực hiện chương trình xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2015 - 2017 của huyện Mai Sơn	56
Bảng 3.9. Đánh giá kết quả huy động nguồn lực từ ngân sách Nhà nước cho xây dựng nông thôn mới	57
Bảng 3.10. So sánh kế hoạch và kết quả thực hiện huy động vốn của dân cho xây dựng nông thôn mới ở các xã giai đoạn 2015 - 2017.....	59
Bảng 3.11. Kết quả huy động vốn đối ứng của nhân dân cho xây dựng cơ sở hạ tầng thuộc chương trình xây dựng nông thôn mới.....	60
Bảng 3.12. Đánh giá kết quả huy động nguồn lực từ sức dân cho xây dựng NTM	61

Bảng 3.13. Kết quả huy động vốn từ các chương trình phối hợp và lồng ghép cho xây dựng nông thôn mới	61
Bảng 3.14. Kết quả huy động vốn từ các nguồn khác cho xây dựng nông thôn mới giai đoạn 2015 - 2017	62
Bảng 3.15. Đánh giá việc huy động nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn giai đoạn 2015 - 2017	63
Bảng 3.16. Kết quả sử dụng vốn cho xây dựng nông thôn mới năm 2015 - 2017 ...	64
Bảng 3.17. So sánh kết quả sử dụng vốn thực tế so với nguồn vốn theo kế hoạch trong thực hiện các dự án ở các xã điểm thuộc chương trình xây dựng NTM.....	65
Bảng 3.18. Kết quả sử dụng vốn trong thực hiện xây dựng nông thôn mới ở huyện Mai Sơn (2015 - 2017)	66
Bảng 3.19. Đánh giá kết quả sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn	67
Bảng 3.20. Đánh giá kết quả huy động và sử dụng nguồn lực đất đai cho xây dựng nông thôn mới so với kế hoạch đề ra	68
Bảng 3.21. Kết quả huy động nguồn nhân lực cho xây dựng nông thôn mới.....	69
Bảng 3.22. Kết quả huy động nguồn lực từ Hội Nông dân cho xây dựng NTM.....	69
Bảng 3.23. Kết quả huy động nguồn lực từ Đoàn Thanh niên cho XD NTM	70
Bảng 3.24. Đánh giá kết quả huy động nguồn lực từ các tổ chức đoàn thể trong xã hội cho xây dựng nông thôn mới.....	72
Bảng 3.25. Ảnh hưởng của nhóm các yếu tố về cơ chế, chính sách và năng lực ban quản lý chương trình xây dựng NTM	73
Bảng 3.26. Ảnh hưởng của các yếu tố về phía cộng đồng đến huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới.....	74
Bảng 3.27. Ảnh hưởng của thu nhập của người dân đến kết quả huy động vốn cho xây dựng nông thôn mới	74

TRÍCH YẾU LUẬN VĂN THẠC SỸ

Họ và tên: Hà Văn Bình

Tên luận văn: Thực trạng huy động nguồn lực trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La.

Chuyên ngành: Kinh tế nông nghiệp

Mã số: 8620115

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Đinh Ngọc Lan

Cơ sở đào tạo: Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên

1. Mục tiêu nghiên cứu

- Góp phần hệ thống hóa một số vấn đề lý luận và thực tiễn về huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới;
- Đánh giá thực trạng huy động và sử dụng nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La thời gian qua;
- Đề xuất định hướng và một số giải pháp chủ yếu nhằm tăng cường huy động và sử dụng hợp lý nguồn lực cho xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La thời gian tới.

2. Các phương pháp nghiên cứu đã sử dụng.

- Phương pháp tiếp cận
- Phương pháp thu thập số liệu
 - + Thu thập thông tin từ tài liệu đã công bố (Tài liệu thứ cấp)
 - + Thu thập thông tin sơ cấp
- Phương pháp phân tích và xử lý
 - + Phương pháp thống kê kinh tế
 - + Phương pháp giám sát đánh giá có sự tham gia
 - + Phương pháp tổng hợp tài liệu
- Hệ thống các chỉ tiêu nghiên cứu

3. Các kết quả chính và kết luận.

Qua nghiên cứu thực trạng huy động nguồn lực trong xây dựng nông thôn mới tại huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La đã cho ta thấy một số kết quả và kết luận về việc huy động Nguồn vốn NSNN đầu tư xây dựng chương trình chiếm tỷ trọng cao nhất (40%), nguồn vốn tín dụng được xác định với tỷ lệ 30% tổng vốn huy động cho

chương trình thông qua kênh tín dụng đầu tư phát triển nhà nước và tín dụng thương mại. Vốn tín dụng đầu tư phát triển nhà nước được thực hiện thông qua chương trình kiên cố hóa kênh mương, phát triển đường giao thông nông thôn, cơ sở hạ tầng nuôi trồng thủy sản và cơ sở hạ tầng làng nghề ở nông thôn.

Trong chương trình xây dựng nông thôn mới, các xã đã phát triển mạnh mẽ phong trào hiến đất để xây dựng mới trường học, trạm xá, nhà văn hóa; mở rộng và làm thẳng đường làng ngõ xóm; mở rộng đường giao thông nông thôn; kiên cố hóa kênh thủy lợi nội đồng

Về các nguồn lực của cộng đồng, việc huy động đóng góp bằng tiền có thể theo khẩu, theo hộ. Việc huy động bằng tài sản, nhất là hiến đất, cần có cách vận động khéo léo, thuyết phục được sự đồng tình của người dân. Việc huy động bằng lao động được dân hưởng ứng khi hoạt động đó đem lại lợi ích cho chính họ, có nhiều cách thức tổ chức lao động khác nhau mà chính cộng đồng là người có thể tự bàn bạc và thống nhất cách làm.

- Việc huy động sự tham gia ý kiến, cần cụ thể từng vấn đề để người dân hiểu thì họ mới góp ý được, không thể chỉ là đọc lại văn bản, đề án mà người dân có thể đưa ra ý kiến của mình. Đây cũng là lý do mà việc đóng góp ý kiến của người dân vào bản quy hoạch và đề án chỉ mang tính chất hình thức.

- Về các nội dung xây dựng NTM, kết quả nghiên cứu thể hiện rõ nét nhất sự tham gia của cộng đồng cho xây dựng CSHT.

- Kết quả ở các xã nghiên cứu cho thấy để huy động tốt các nguồn lực từ cộng đồng, ở mỗi xã khi xây dựng NTM cần thực hiện tốt các công việc sau: tuyên truyền, vận động, nâng cao nhận thức; thực hiện dân chủ, công khai, minh bạch; thực hiện tốt vai trò cán bộ, đoàn thể, người lãnh đạo; nâng cao năng lực cán bộ cơ sở; lựa chọn ưu tiên trong xây dựng NTM.

Người hướng dẫn khoa học

Tác giả

PGS.TS. Đinh Ngọc Lan

Hà Văn Bình